

MINIMUMVOORWAARDEN BA MOTORRIJTUIGENVERZEKERING

**MINIMUMVOORWAARDEN
BA MOTORRIJTUIGEN-
VERZEKERING**

Artikelsgewijze commentaar

Caroline VAN SCHOUBROECK

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Minimumvoorwaarden BA motorrijtuigenverzekering. Artikelsgewijze
commentaar
Caroline Van Schoubroeck

© 2019 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagfoto: Danny Juchtmans

ISBN 978-94-000-1081-9
D/2019/7849/107
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

INLEIDING

In de lijn van de traditie besliste de Commissie voor Verzekeringen op 27 maart 2003 (onder voorzitterschap van prof. Herman Cousy) om in haar schoot een “werkgroep herziening modelovereenkomst auto” op te richten tot aanpassing van de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, gevoegd als bijlage bij het KB van 14 december 1992.¹

De missie van deze werkgroep luidde: “Meerdere bepalingen van de modelovereenkomst zijn mogelijks niet meer geheel in overeenstemming met de bepalingen van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen en van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, en van andere wetgevingen en reglementeringen die er direct of indirect op betrekking hebben. De werkgroep krijgt als opdracht om, vanuit een bekommernis van coherentie, te onderzoeken of en hoe de modelovereenkomst auto (KB 14 december 1992) zou moeten worden geactualiseerd in het licht van de nieuwe geldende wetgeving en reglementering en van de gevestigde rechtspraak van de hoogste rechtscolleges. De werkgroep zal tevens de vraag bestuderen of het aangewezen is de formule van de modelovereenkomst te behouden, in het bijzonder vanuit juridisch oogpunt.”

¹ Modelovereenkomst 1992, als bijlage bij het KB van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, BS 3 februari 1993, *err.* 24 februari 1993. Deze modelovereenkomst was eveneens tot stand gekomen in de schoot van de Commissie voor Verzekeringen en voorbereid door een werkgroep onder voorzitterschap van prof. Luc Schuermans). Zie over de Modelovereenkomst 1992 o.m. S. KINET, “La loi du 21 novembre 1989 et le nouveau contrat-type R.C. automobile” in M. FONTAINE en P. JADOUL (ed.), *La nouvelle réglementation de l'assurance R.C. automobile*, Brussel, Academia-Bruylant, 1990, 100-110; S. KINET, *Le nouveau contrat-type d'assurance R.C. automobile du 1er janvier 1993*, Brussel, Bruylant, 1993, 98 p. en bijlagen; J. SELICAERTS, *De modelovereenkomst 92 auto. Een vergelijking '56-'92 met commentaar*, Zaventem, Kluwer Editorial, 3^e herziene druk, 1993, 108 p. en bijlagen.

Deze Modelovereenkomst 1992 was het resultaat van een herwerking van de eerste modelovereenkomst die in 1956 werd uitgewerkt door een officieuze commissie en goedgekeurd door de toenmalige Commissie voor private verzekeringen. Deze Modelovereenkomst 1956 was niet wettelijk verplicht doch werd wel door de verzekeraars toegepast. De oorspronkelijke tekst werd in de loop van de jaren aangepast, in overleg met de toenmalige Controledienst voor de Verzekeringen (CDV) en overeenkomstig Mededelingen CDV. Zie over de Modelovereenkomst 1956 o.m. J. WAUTHIER, *L'assurance automobile obligatoire. Code rassemblé, coordonné et annoté*, Brussel, Editions Publipresse, 1957, 138-225; LES ASSURÉS RÉUNIS SA, *Contrat-type d'assurance obligatoire des véhicules automoteurs (Loi du 1er juillet 1956)*, Brussel, L.A.R., 1957, 165 p.

Deze werkgroep (onder voorzitterschap van Caroline Van Schoubroeck) was samengesteld uit vertegenwoordigers van alle delegaties van de Commissie voor Verzekeringen (verzekeringsondernemingen, verzekeringstussenpersonen, verbruikers en deskundigen), alsmede een vertegenwoordiger van de controle-autoriteit (toenmalige CBFA), de FOD Economie en het Tarifieringsbureau auto. Na 52 vergaderingen in de periode september 2003-januari 2008, legde deze werkgroep aan de Commissie voor Verzekeringen (onder voorzitterschap van prof. Bernard Dubuisson) het verslag van de werkzaamheden voor, samen met vier ontwerpteksten (in het Nederlands en het Frans): een ontwerp koninklijk besluit tot invoering van de minimumvoorwaarden, een ontwerp minimumvoorwaarden voor de verzekeringsovereenkomst tot dekking van de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, een inhoudsopgave en een concordantietabel.

Ingevolge uitvoerige besprekingen in de Commissie voor Verzekeringen, aangevat in maart 2008, werden de ontwerpteksten op bepaalde punten aangepast. De Commissie verleende op 10 maart 2009 (onder voorzitterschap van prof. Caroline Van Schoubroeck) haar advies, met als bijlagen een ontwerp minimumvoorwaarden verzekering BA auto, een inhoudsopgave, een concordantietabel en een voorontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de minimumvoorwaarden van de verplichte verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen.²

Teneinde de voorgestelde minimumvoorwaarden verzekering BA auto de vereiste wettelijke grondslag te geven, diende de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen op enkele punten te worden aangepast (WAM-wet). Deze wetwijzigingen kwamen er uiteindelijk bij wet van 31 mei 2017.³

Het door de Commissie voor Verzekeringen geadviseerde ontwerp van minimumvoorwaarden werd vervolgens door de wetgever aangepast om dit in overeenstemming te brengen met de recente evoluties in de wetgeving, waaronder de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen⁴, alsook met de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Deze geactualiseerde tekst van de minimumvoorwaarden werd goedgekeurd bij het koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van

² Commissie voor Verzekeringen, *Advies over het ontwerp van minimumvoorwaarden verzekeringen BA motorrijtuigen*, C/2008/4, 10 maart 2009, met 4 bijlagen, www.fsma.be. Betreffende de resterende knelpunten en de standpunten van de diverse delegaties in de Commissie wordt verwezen naar dit advies.

³ Wet 31 mei 2017 tot wijziging van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, *BS* 12 juni 2017 (zie hierover *infra*).

⁴ Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, *BS* 30 april 2014. Deel 4 van deze wet herneemt de bepalingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, mits enkele aanpassingen (zie hierover *infra*).

de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen, met als bijlage de nieuwe Minimumvoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen (Minimumvoorwaarden 2018).⁵

Bij KB van 5 februari 2019 werd deze bijlage echter integraal vervangen ten einde enkele formele aanpassingen, voornamelijk in de Franse versie, te officialiseren. Daar dit beschouwd kan worden als de definitieve tekst van de huidige Minimumvoorwaarden BA motorrijtuigen, wordt hierna naar deze tekst verwezen als Minimumvoorwaarden 2019.⁶

Dit boek omvat de geactualiseerde tekst van het verslag van de werkgroep herziening modelovereenkomst auto, zoals dat werd aangepast aan de besprekingen in de schoot van de Commissie voor Verzekeringen. Dit verslag is, bij wijze van spreken, een officieus “verslag aan de Koning” bij de Minimumvoorwaarden 2019. Het omvat de toelichting betreffende de totstandkoming en de ratio van ieder artikel van deze Minimumvoorwaarden en bespreekt de voorwaarden van de bepalingen. Waar relevant wordt de vergelijking gemaakt met de Modelovereenkomst 1992 (MO-92).

Het oorspronkelijke verslag van de werkgroep werd opgesteld door Caroline Van Schoubroeck, in nauwe samenwerking met de leden van de werkgroep Ives Verbaeys (Assuralia) en Jan De Pagie (CDV, thans FSMA).

De actualisering van dit oorspronkelijke verslag situeert zich op de hierna volgende punten.

Vooreerst werden de voorstellen en de toelichting tot aanpassing van bepaalde artikelen in de WLVO en de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen (WAM-wet) sterk ingekort of weggelaten. Deze wetswijzigingen werden immers uitgevoerd bij de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen (W.Verz.) of de voornoemde wet van 31 mei 2017. Voor verdere toelichting bij deze wijzigingen wordt verwezen naar de voorbereidende werken van deze wetten.⁷

⁵ KB 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen, BS 2 februari 2018.

⁶ KB 5 februari 2018 tot vervanging van de bijlage bij het koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen, BS 19 februari 2018 (zie hierover *infra*). Legistiek bleek het niet mogelijk om bij koninklijk besluit enkel de vereiste wijzigingen in de bijlage aan te passen.

⁷ Zie de parlementaire werkzaamheden: *Parl.St.* Kamer 2016-17, 54-2414 (wet 31 mei 2017) en *Parl.St.* Kamer 2013-14, 53-3361 en *Parl.St.* Senaat 2013-14, 5-2767 (wet 4 april 2014). De memorie van toelichting bij deze wetten is sterk geïnspireerd op de werkzaamheden in de Commissie voor Verzekeringen, zie Commissie voor Verzekeringen, *Advies over het ontwerp van minimumvoorwaarden verzekeringen BA motorrijtuigen*, C/2008/4, 10 maart 2009.

Ten tweede werden de verwijzingen naar de bepalingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst (WLVO) aangevuld met de huidige (overeenstemmende) bepalingen van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen (W.Verz.).

Ten derde werd toegelicht op welke wijze de wetgever het oorspronkelijke ontwerp heeft aangepast om dit in overeenstemming te brengen met de recente evoluties in de wetgeving en de rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Ten vierde werden telkens de aanpassingen aangestipt die bij voornoemd KB van 5 februari 2019 werden aangebracht aan de versie van de Minimumvoorwaarden 2018 die werd gepubliceerd als bijlage bij het KB van 16 april 2018.

Ten vijfde werd de in het oorspronkelijke verslag vermelde rechtspraak aangevuld met verwijzingen naar de latere rechtspraak van het Hof van Cassatie. De in het oorspronkelijke verslag geciteerde rechtsleer werd aangevuld met verwijzing naar de laatste edities van deze boeken.

Ten slotte werd bij enkele artikelen een “kanttekening” vermeld. De kanttekening houdt een commentaar in die niet in het oorspronkelijke verslag stond.

Het leek immers aangewezen om te wijzen op enkele punten waar het aangegeven lijkt om de geldende Minimumvoorwaarden 2019 inhoudelijk aan te passen.

Opdat de lezer, zeker degene die de Modelovereenkomst 1992 goed kent, snel vertrouwd zou raken met de nieuwe regeling, wordt in ieder artikel van de Minimumvoorwaarden 2019 in bold aangeduid waar de tekst verschilt van de tekst van de Modelovereenkomst 1992. De officiële concordantietabellen zijn achteraan het boek opgenomen.

Caroline VAN SCHOUBROECK
Pinksteren 2019

INHOUD

<i>Inleiding</i>	v
<i>Lijst van afkortingen</i>	xi

DEEL I.

ALGEMENE TOELICHTING	1
----------------------------	---

A. Doelstellingen	3
B. Structuur	5

DEEL II.

INHOUDSOPGAVE MINIMUMVOORWAARDEN VAN DE VERZEKERINGSOVEREENKOMST TOT DEKKING VAN DE VERPLICHTE AANSPRAKELIJKHEID INZAKE MOTORRIJTUIGEN ..	7
---	---

DEEL III.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING	15
----------------------------------	----

DEEL IV.

CONCORDANTIETABEL	341
1. Vergelijking MO 1992 – Minimumvoorwaarden 2019	343
2. Vergelijking Minimumvoorwaarden – MO 1992	348

BIJLAGE

Koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aan- sprakelijkheid inzake motorrijtuigen (BS 2 mei 2018)	357
--	-----

LIJST VAN AFKORTINGEN

Algemeen controlereglement	Koninklijk besluit van 22 februari 1991 algemeen reglement betreffende de controle op verzekeringsondernemingen
Controlewet 1975	Wet van 9 juli 1975 betreffende de controle op verzekeringsondernemingen
Controlewet 2016	Wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen
EU Richtlijn motorrijtuigenverzekering (2009/103/EG)	Richtlijn (2009/103/EG) van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering van deze aansprakelijkheid
EU Richtlijn (2009/138/EG) Solvency II	Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II)
Fonds	Gemeenschappelijk Waarborgfonds
KB MO-92	Koninklijk besluit van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
KB MV 2018	Koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen
KB MV 2019	Koninklijk besluit van 5 februari 2019 tot vervanging van de bijlage bij het koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen
MO-92	Modelovereenkomst zoals gevoegd bij het koninklijk besluit van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
MV – Minimumvoorwaarden 2019	Minimumvoorwaarden van de verzekeringsovereenkomst tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen zoals gevoegd bij het koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen en zoals vervangen bij KB van 5 februari 2019
Tariefbesluit	Koninklijk besluit van 3 februari 1992 tot vaststelling van de tariefnormen die van toepassing zijn op de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

WAM-wet	Wet van 21 november 1989 betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen
WLVO	Wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
W.Verz.	Wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen
Wet 31 mei 2017	Wet van 31 mei 2017 tot wijziging van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen